

چکیده پژوهش:

زمینه پژوهش: بلایا پدیده‌های گریز ناپذیری هستند و زمانی که رخ می‌دهند، هماهنگی میان سازمان‌ها و آژانس‌های مشارکت‌کننده در امر امداد رسانی ضرورتی دوچندان پیدا خواهد کرد. در این میان هماهنگی میان سازمان‌های غیردولتی که بعنوان بازوی کمکی دولت‌ها در ارائه خدمات بشردوستانه در بلایا و فوریتها محسوب می‌گردند، از اهمیت برخوردار است. در این راستا پژوهش حاضر به منظور آرایه مدل هماهنگی کمک‌های بشردوستانه سازمان‌های غیردولتی ایران در بلایای طبیعی انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه چند روشی است. در ابتدا عوامل کلیدی هماهنگی سازمان‌های غیردولتی در بلایای طبیعی، با استفاده از مرور نظام‌مند، از طریق بانک‌های اطلاعاتی PubMed، Web of Science، Proquest، Scopus و با استفاده از لغات کلیدی مرتبط مورد جستجو قرار گرفتند. سپس در بخش مطالعه کیفی برای جمع‌آوری اطلاعات با ۱۵ نفر از مدیران عامل و افراد مشغول به فعالیت در سازمان‌های غیردولتی و ۶ نفر از افراد صاحب‌نظر در این زمینه، مصاحبه شد. روش نمونه‌گیری مبتنی بر هدف بوده و از رویکرد براون و کلارک برای تحلیل محتوی کیفی استفاده گردید. در نهایت اعتبارسنجی مؤلفه‌های به دست آمده از مرحله کیفی با کسب نظر و توافق ۲۳ نفر از متخصصین، انجام شد.

یافته‌ها: مستندات نهایی حاصل از مرور متون نتایج نشان داد که عوامل سازمانی شامل ساختار، استراتژی، برنامه و عوامل مدیریتی شامل رهبری و اطلاعات از جمله مولفه‌های مهم در هماهنگی میان سازمان‌های غیردولتی در بلایا در ایران می‌باشد. پس از انجام مطالعه کیفی تحلیل محتوای تماتیک ۳ طبقه اصلی، ۱۳ زیر طبقه، ۲۹ طبقه اولیه و ۶۰ کد، بعنوان ملزومات هماهنگی سازمان‌های غیردولتی در بلایای طبیعی در سه مرحله قبل، حین و بعد از بلایا استخراج گردید. و در نهایت با استفاده از روش دلفی مدل پیشنهادی تعیین اعتبار گردید.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه مدل پیشنهادی ملزومات هماهنگی سازمان‌های غیردولتی در بلایا را با توجه به مراحل مختلف مدیریت بلایا (آمادگی، پاسخ و بازیابی) پوشش می‌دهد، می‌توان نتیجه گرفت که از جامعیت لازم برخوردار است. یکی از ملزومات اصلی این مدل پیشنهاد ایجاد ستاد ملی هماهنگی سازمان‌های غیردولتی در ایران به ریاست یکی از سازمان‌های غیردولتی است که می‌توان امیدوار بود این ستاد به اتحاد و انسجام این نوع سازمان‌ها کمک کرده و زمینه ساز پاسخ هماهنگ و موثر آنها در امر امداد رسانی به مردم آسیب دیده ناشی از بلایا در کشور گردد. با توجه به اینکه این ستاد قبل، حین و بعد از بلایا فعال است بنابراین می‌توان انتظار داشت در صورت عملی شدن این مدل علاوه بر کاهش آسیب پذیری، در ارتقای تاب‌آوری جوامع آسیب دیده و در

معرض خطر نیز موثر باشد. همچنین پیشنهاد می شود مطالعاتی در خصوص کاربردی بودن این مدل پیشنهادی در آینده صورت گیرد.

واژگان کلیدی: هماهنگی، سازمان های غیردولتی، کمک های بشردوستانه، مدل، بلایای طبیعی، ایران.